

»Hälso- och sjukvården ska ha bästa arbetsmiljön i Sverige«

**Vid Läkarförbundets chefsför-
enings årsmöte förra veckan
släpptes ett dokument kallat
»Kraftsamling kring arbetsmiljön
inom hälso- och sjukvården«.**

■ Det är resultatet av ett rundabords-
samtal som hölls i slutet av januari (se
LT 6/2003). Då hoppades Läkarförbun-
det att samtalet skulle utmynna i ett ge-
mensamt uttalande från deltagarna. Och
ett sådant finns nu i dokumentet daterat
den 7 april. Bland 40-talet deltagare
fanns exempelvis verksamhetschefer
och forskare. Arrangörer var Läkarför-
bundet och Chefsföreningen.

I dokumentet konstaterar gruppen
med stor oro att ohälsan inom läkarkåren
ökat markant, att läkarnas arbetsmiljö
försämrats samt att det finns ett klart
samband mellan den ökande ohälsan och
arbetsmiljön.

Det är en situation som läkarna delar
med andra yrkesgrupper inom vården.

Gruppen påpekar att det har gjorts
många utredningar och att kunskapen
finns – det är hög tid att agera, anser grup-
pen och lämnar tre direkta uppmaningar:

- Alla med engagemang för hälso- och
sjukvården måste enas i en kraftsam-
ling kring arbetsmiljön.
- All kunskap som finns kring samban-
det ohälsa och arbetsmiljö måste an-
vändas för att åstadkomma en föränd-
ring som sätter ett positivt avtryck på
alla arbetsplatser inom vården.
- Utbildning i ledarskap, egenvård och
psykosocial och annan arbetsmedicin
måste ges alla vårdens aktörer.

Tre huvudpunkter

Rundabordsgruppen lanserar ett recept
med tre huvudingredienser:

- Stabilitet. De ständiga omorganisatio-
ner som sker genom politiska beslut
och utifrån enbart ekonomiska kriterier
måste upphöra. Förändringar som
behövs ska ske utifrån verksamhetens

behov och initiativ. Ett bra ledarskap
är en förutsättning för en god utveck-
ling.

- Balans. Det måste finnas balans mellan
uppdraget och befogenheterna på alla
nivåer. Uppdraget ska vara balanserat
och tydligt för alla. Det måste avsättas
resurser så att såväl planering som ut-
veckling och reflektion ryms inom
uppdraget. Det krävs »luft i systemet«.
- Dialog. Det ska finnas former för en
ständig dialog för att skapa förståelse
för allas uppdrag, värderingar, behov
och visioner. Annars blir det bara kaos.

Inom gruppen finns många konkreta
idéer om vad som ska göras. Och
målsättningen är klart uttalad: Hälso-
och sjukvården ska om ett par år ha Sve-
riges bästa arbetsmiljöer, och svensk häl-
so- och sjukvård ska vara bäst i världen.

Tom Ahlgren

tom.ahlgren@lakartidningen.se

Chefer kan få stöd via kontaktlista

■ – Vi har märkt att det finns chefer som
behöver prata om sin situation, någon att
ventilera problem med.

Så motiverar ordförande Ulf Swan-
stein att Läkarförbundets chefsförening
ordnat ett »chefsätverk« med en lista
över kontaktpersoner/samrådspartners.

– En del har säkert ett bra stöd i form
av en mentor eller handledare. Men det
finns många som inte har det, och de kan
behöva någon att kontakta för att få ven-
tilera sina problem. För som chef kan
man bli väldigt ensam utan att det behö-
ver handla om en konflikt som kan av-
speglas i något juridiskt förhållande, sä-
ger Ulf Swanstein.

Listan över kontaktpersoner är väl-
digt dåligt känd bland föreningens med-
lemmar. Det kom tydligt fram vid års-
mötet förra veckan.

Kontaktpersonerna ställer upp för
sina kolleger och ger stöd och råd i olika
frågor som chefer kan ställas inför. Det
rör inte arbetsrättsliga frågor utan mer
sådant där det kan vara bra att ha någon
att diskutera med kring hur chefen ska
förhålla sig.

Ulf Swanstein får själv emellanåt
samtal från kolleger som söker stöd och
hjälp. Hur han tacklar problemen varie-
rar från fall till fall beroende på vad det
gäller.

– Jag har en dialog med dem och för-

söker ge dem an-
tingen allmänna
råd utifrån min er-
farenhet eller kon-
kret se till att de får
kontakt med rätt
instans.

Han berättar
om allmänna frå-
gor som att »så här
ser det ut hos mig
och jag har de här
problemen med mina kolleger eller mina
anställda. Hur skulle du ha gjort?«.

Ulf Swanstein betecknar det som
»vanliga kollegiala samtal helt enkelt
och att man lyssnar in på samma sätt som
sker i samtal med en mentor eller hand-
ledare«.

– Jag hoppas att vi i styrelsen och
stödpersonerna på vår lista är en sorts
mentorer.

Kontaktgruppen består idag av 13
personer. Till det kommer 7 personer i
föreningens styrelse.

– Vi har 1 700 medlemmar, så det är
klart att vi gärna vill se fler kontaktpers-
oner, säger Ulf Swanstein.

– Men framför allt vill vi sprida kän-
nedomen om att de finns och var man kan
nä dem. De är listade på vår hemsida.

Ulf Swanstein

FOTO: HANS PETERSSON

Ekonomisk obalans i landstingen

■ Landstingen gick back med samman-
lagt 7,6 miljarder kronor förra året. Det
motsvarade drygt 5 procent av netto-
kostnaderna. Stockholm och Skåne stod
tillsammans för mer än 80 procent av det
totala underskottet.

Det framgår av rapporten Landsting-
ens ekonomi som Landstingsförbundet
presenterade förra veckan. Endast fem
landsting redovisade ett överskott 2002.
Det kan jämföras med året innan då nio
landsting redovisade ett positivt resultat.
För alla utom Blekinge, Jämtland och
Västra Götaland gick det sämre 2002 än
året innan.

Trots att flera landsting höjt skatten
spår Landstingsförbundet att underskot-
tet växer, om än i långsammare takt,
fram till 2006. För att täcka underskottet
med skattehöjningar skulle medelskat-
tesatsen, enligt Landstingsförbundet,
behöva höjas med 0,47 procentenheter
2006, dessutom måste antalet anställda
minska med 8 500.

De löpande utgifterna för hälso- och
sjukvård (inklusive kommunernas del)
utgjorde 2001 8,7 procent av BNP. Om
utvecklingen fortsätter i samma takt pro-
gnostiserar Landstingsförbundet att ni-
vån 10 procent av BNP nås först 2017.

Hela rapporten finns att läsa på Lands-
tingsförbundets hemsida www.lf.se (LT)

Tom Ahlgren